

IRODALMI ÉRTESITŐ.

Texts and margins of the revised New Testament affecting theological doctrine, briefly reviewed by G. Vance Smyth B. A. Theol. et Phil. Doctor.

A Ker. Magv. XVI. köt. 5. füzetében terjedelmesen volt ismertette az angol Uj-Testamentum revisiója, s jelezve volt az is, hogy az a biblia régi szövegében lényeges változtatásokat tett. A fennebbi című munka, mely a ma élő unitárius és liberalis theologusok egyik legjelesbjének tollából került ki, a legvilágosabb érvekkel bizonyítja be, hogy mily téves azon orthodox theologusok nézete, a kik azt szeretik hinni, hogy az új munka dogmájukat nem érintette. Sarkalatos elveik a háromság, a Krisztus Istensége, Krisztus imádása, az elégtétel vagy egészen meg vannak döntve, vagy tarthatatlanul meg vannak ingatva. I. Ján. 5. 7, 8. a hol „mert hárman vannak, a kik bizonyóságot tesznek az Atya, az Ige, és a Szentlélek és ez a három egy“ ki van hagyva mivel hamis beillesztés volt. I. Tim. 3, 16. többé nem bizonyíték a Krisztus Istensége mellett, mivel „az Isten megjelent a testben“ tételből az Isten szó kimaradt (Csel. 20, 28. Róm. 9, 5. stb.-re vonatkozólag l. az idézett ismertetést). Isten imádását ez új Testamentum már nem tanítja, mert Fil. 2, 10-ben „a Jézus nevére minden térd meghajoljon“ helyett most az van, hogy: „a Jézus nevében minden térd meghajoljon“, ezen kívül pedig több tisztán erre célzó hely nincsen. Az Isten egysége újabb megerősítést nyert Ján. 5, 44-ben: „csak Isten“-nek „egyedüli Istenre“ változtatása és hasonló módosítások által. A kezünk alatti kis mű minden vitatott dogmai tételt éles elmével és erős bizonyítékokkal sorol elő s csak is nagy konoksággal lehet azt mondani e tényekkel szemben, hogy a régi elvek nincsenek megingatva.

Magyar Prot. Egyh. és Isk. Figyelő I. II. III. füzetei megjelentek. Főbb cikkek: Az új idő reménye. Czelder Márton. A zsinat után. Figyelmező. A felekezeti autonomia mértéke az iskola ügyben. Melegh Gyula. Az apostolok tanúbizonyágtétele Bersiertől Soltra Gyula. Felsőbb oktatásunk fonáksága. Nagy Ignácz. A beteglátogatás. Biki Károly. A Veresmarti Illés emlékezete. Kálmán Farkas. (Veresmarti baranyai püspök emlékezete Bod Péter kéziratából vétetett, melyet Koncz József fedezett fel a marosvásárhelyi Teleki könyvtárban, s azt a szomorú vitát tartalmazza, mely a ref. Veresmarti és az unitárius Alvinczi György között Nagy Harsányban a török bég e'nlöklete alatt folyt, s mely Alvinczi felakasztásával végződött.) Ezekon kívül a rendes gazdag tartalma rovatok.

Protestans Pap. 2. sz. tartalma: A III. zsolttár. Az egyh. adó végrehajtásának ügyéhez. Egyh. beszéd. Az első bűn. Harangszentelés. Keresztelési beszéd. Egy kis csendes polemia. Irodalom. Különlélék. E gyakorlati szakközlönyt ismételtén ajánljuk.

A Ballagi Mór lapja a Prot. Egyh. és Isk. lap 25. évfolyamába lépett. Szerkesztő több oknál fogva felhagyott azzal a tervvel, hogy 25 éves fenállását dolgozó társai élettrajzána közreadásával ünnepelje. Annál több oka van ünnepelni minden magyar protestánsnak a szerkesztőt, ki 25 év alatt lapjával megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar protestantizmusnak. És a midőn iránta legjobb üdvkívánatainkat fejezzük ki a jubileumi év alkalmából, becses lapját lelkészeink figyelmébe annál inkább ajánljuk, mert a magyar protestantizmus életének legerősebb hullámveréseit, s a különböző árnyalatoknak képviselőletét e lap szabadszemlémű szerkesztésében és beosztásában találjuk fel. Ára egész évre 9 frt; félfévre 4 frt 50 kr. Szerkesztő és kiadó-hivatal Budapest IX. ker. Kinizsy utca 29. sz. 1. em.

Az Erdélyi Protestans Közlöny újévtől kezdve „Protestans Közlöny“ cím alatt jelenik meg, mely címváltoztatás az öt ref. egyházke-

rület egyesülésének a kifolyása. Ajánljuk a jelesen szerkesztett lapot a lelkészek figyelmébe, mely mind amellet is, hogy czímet változtatott, az erdélyi ev. ref. egyh. kerület érdekeit fogja az egyesült öt ev. ref. kerület egyetemes érdekei mellett különösen szem előtt tartani. Ára egész évre 6 frt. Szerkeszti és kiadja Szász Domokos Kolozsvárt.

Az Általános Tanügyi Közlöny, az aradvidéki néptanító-egylet lapja 1882-től kezdve negyedik évfolyamába lépett s újabb és finomabb kiállítással és változatosabb tartalommal jelenik meg. Ajánljuk a tanítók és tanügybarátok figyelmébe. Szerkesztő: Gyöngyössy Rudolf. Kiadó Millig József. Arad. Előf. ár egy évre 4 frt; félévre 2 frt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az egyházi bíróságokról a képviselőházban Polonyi Géza képviselő ur az igazságügyminiszterium költségvetése tárgyalása rendjén mondott beszédében egész költői rythmusokban nyilatkozott. Phantasiájának merészségét leginkább kitüntette a mi egyházunkkal szemben s miután a r. kath. szentszékek, valamint a protestans egyházi bíróságok felett siralmait elpanaszolta, a miénkről a többek között ezeket mondotta: „az unitárius egyházi szék alig hogy megkezdette működését itt a fővárosban, néhány nap alatt áttértett, el is választott törvényes nejétől távirati uton egy gazdag bárót, a ki mielőtt törvényes neje csak értesítve is lett volna, már házasságra is lépett egy fürdői ismerettséggel, égve szerelemtől, egy nővel, a ki halálos ágyán biztosította őt viszont szeretetéről. A gazdag férj meghalt és most két gyászba borult özvegy perlekedik azon, hogy melyik legyen a nevető örökös.“ Polonyi Géza urnak ezen állítását Székely Elek képviselő ur és egyházi tanácsosafia, igen természetesen, szó nélkül nem hagyhatta s arra egy minden tekintetben sikerült beszéddel felelt meg, határozottan vizsautasítván abban P. G. urnak egyházunk elleni ezen méltatlan megtámadását s szintoly határozottsággal kijelentvén azt is, hogy a távirat utján történt elválasztást subjective képtelenségnek tartja. Erre P. G. ur azt mondotta, hogy ő a táviratot csak képtelenen használta; aztán felmutatta az okmányokat, a melyeknek alapján a szóban levő válóperben egyházi bíróságaink ítéletet hoztak, s ezzel előbbi állítását önmaga megczáfolta, a mint ezt Székely Elek képviselő ur másodszeri felszólalásában szintén kijelentette.

Kapcsolatban a fennebbiekkel örömmel jegyezzük meg azt is, hogy Derzsi Károly, budapesti lelkész társunk az „Egytértés“ című lapban azonnal egy nyilatkozatot adott be, a melyben P. G. képviselő urnak egyházi bíróságunkra vonatkozó nyilatkozatát szintén tévesnek nyilvánította. Erre ugyancsak az „Egytértés“ ben P. G. ur válaszolván, itt is kijelentette, hogy ő az országgyűlésen a táviratot csak képtelenen használta, értvén ez alatt a válóper gyors lejárataását, a mennyiben a szóban levő báró 1881 mártius elején átállván, ugyanazon év június havában már újabb házasságra lépett. A képviselő ur előtt tehát egy válópernek 3-4 hó alatti lejárataása igen gyorsnak tetszik. De a jelen esetben még egy más körülmény is fenforog, a mit a képviselő ur teljességgel nem veit tekintetbe, pedig az okmányok kezei között voltak. Az a báró ur t. i. a kire a képviselő ur hivatkozott, már 11 évvel azelőtt, hogy unitáriussá lett, előbbi nejétől a n.-szombati érseki szék által a róm. kath. egyház canonai szerint el volt választva. A mint értesültünk, Derzsi Károly lelkész társunk a P. G. ur felhívására adott viszonzválaszában e körül-